

5ο βήμα: σχεδιάγραμμα

Εισαγωγή

- Μπορούμε να δώσουμε σύντομους ορισμούς της γοθτικής τέχνης και της Αναγέννησης
- Μπορούμε να θέσουμε ερωτήματα αναφορικά με τη σχέση Μεσαίωνα-Αναγέννησης: διαφέρουν τελείως; Δεν εμπεριέχουν καθόλου το στοιχείο της συνέχειας;
- Δίνουμε πάντα τη δομή της εργασίας

1^ο: Αρχιτεκτονική

Γοθτική τέχνη

- Δίνουμε τη σημασία της εκκλησίας γενικά στον Μεσαίωνα (Gombrich 171): η σημασία που είχε μια εκκλησία ήταν μεγάλη, καθώς η ανοικοδόμησή της μεταμόρφωνε το χωριό ή την πόλη
- Αναφερόμαστε στην ανάπτυξη του γοθτικού ρυθμού και στον τρόπο με τον οποίο διαφοροποιείται από τον προγενέστερο ρομανικό: με τον πλούτο του και τη διακόσμησή του κινητοποιεί τον θεατή και τον εξαναγκάζει να αλλάζει συνεχώς τη σκοπιά του για να αποκτήσει μια εικόνα του συνόλου (Hauser 1, 304-305)
- Δίνουμε τις βασικές αρχιτεκτονικές καινοτομίες του γοθτικού ναού μέσα από το παράδειγμα της Παναγίας των Παρισίων:
 - ✓ 3 προσόψεις: η κεντρική στη δυτική πλευρά και άλλες δυο στη βόρεια και νότια. Στη δυτική → καθ' ύψος 3 ζώνες: τρεις πυλώνες, ρόδακας, αέτωμα (ΕΑΠ 42-43)
 - ✓ Αντικατάσταση πέτρινων τοίχων με υαλογραφήματα, αντικατάσταση στρογγυλών αψίδων με οξυκόρυφες, προσθήκη αντηρίδων ως εξωτερικών στηριγμάτων (Gombrich 185-186)

Απλά και Κατανοητά η Γνώση!

- Αναφερόμαστε στον δημιουργό της εκκλησίας: συντεχνία τεχνιτών χωρίς δικαιώματα πνευματικής ιδιοκτησίας (Hauser 1, 309-310)

Αναγέννηση

- Αναφερόμαστε στις πολιτικές συνθήκες της Αναγέννησης (ΕΑΠ 74-76)
- Αναφερόμαστε στην ειδική σχέση που είχαν οι Ιταλοί με την αρχαιότητα (Gombrich 223-224)
- Σε αυτό το σημείο προσθέτουμε την ανακάλυψη του *Περί αρχιτεκτονικής* που «μύησε» τους Ιταλούς αρχιτέκτονες στην κλασική αρχιτεκτονική (ΕΑΠ 77, Murray-Murray 10)
- Λίγα λόγια για τον Αλμπέρτι (ΕΑΠ 103, Watkin 216, Burns 103)
- Περιγράφουμε εξωτερικά τον Άγ. Ανδρέα: πρόσοψη σαν ρωμαϊκή ασπίδα με αέτωμα, εντοιχισμένους πεσσούς κλπ. (Φυρνώ-Τζόρνταν 232)
- Περιγράφουμε εσωτερικά τον Άγ. Ανδρέα: αλληλοδιαπλεκόμενοι χώροι, παρεκκλήσια που μοιάζουν με ρωμαϊκές ασπίδες (Φυρνώ-Τζόρνταν 232-233, Πετρίδου-Ζιρώ 18)

2^ο: Ζωγραφική

Γοτθική τέχνη

- Κάνουμε γενική αναφορά στην κατάσταση στην οποία βρίσκεται η ζωγραφική στα χρόνια του Μεσαίωνα: περιορίζεται στην εικονογράφηση χειρογράφων (Gombrich 195)
- Περιγράφουμε την παράσταση από το Ψαλτήριο του Μπονμόν (Gombrich 195-196):
 - ✓ Ανακρίβεια & ασυνέπεια στην απόδοση των μορφών & του χώρου →
 - ✓ Καμία ένδειξη για τον χώρο
 - ✓ Έκταση: όλα τα στοιχεία απλώνονται στον χώρο χωρίς συνέπεια
 - ✓ Τυποποιημένη απόδοση των μορφών
 - ✓ Έκφραση συναισθημάτων
 - ✓ Σκοπός η απόλυτη ψευδαίσθηση
- Αναφερόμαστε στην ανωνυμία του καλλιτέχνη (Hauser 1, 222-223)

Απλά και Κατανοητά η Γνώση!

Αναγέννηση:

- Αναφέρουμε τη θεμελιώδη διαφορά της Αναγέννησης από τον Μεσαίωνα: η ανακάλυψη της έννοιας της μεγαλοφυΐας και η ιδέα ότι το έργο τέχνης είναι ατομική δημιουργία (Hauser 2, 68, 88)
- Παραθέτουμε την άποψη (αν συμφωνούμε) ότι ο νατουραλισμός της Αναγέννησης υπήρξε απλώς η συνέχιση του γοτθικού νατουραλισμού: με την Αναγέννηση δεν ξεκίνησε η παρατήρηση της φύσης, αλλά η σπουδή της (Hauser 2, 10-11)
- Αναφερόμαστε στην αστική τάξη της Αναγέννησης που εισήγαγε τον ορθολογισμό στις τέχνες (ΕΑΠ 72)
- Περιγράφουμε την *Αγία Τριάδα* (Honour-Fleming 373):
 - ✓ Τάφος με σκελετό & επιγραφή, δωρητές, Εσταυρωμένος, Πατέρας-Θεός, Παρθένος, Ιωάννης
 - ✓ Προοπτική μέσα στον χώρο: ο τάφος θεάται σαν προέκταση προς την εκκλησία, ενώ το παρεκκλήσι σαν άποψη μέσα από ένα νοητό παράθυρο
 - ✓ Οι δωρητές σε μεγαλύτερη κλίμακα από τα ιερά πρόσωπα
 - ✓ Ενοποιημένος χώρος: σε αυτό συμβάλλει η μαθηματική προοπτική
 - ✓ Οι μορφές είναι φυσικές, έχουν σωστή ανατομία, στέκουν γερά στα πόδια τους μέσα στον χώρο, εκφράζουν σοβαρότητα
 - ✓ Με την τοποθέτηση των θνητών & των ιερών προσώπων σε διαφορετικά επίπεδα ο καλλιτέχνης υπαινίσσεται δυο επίπεδα: το αιώνιο και θεϊκό/ το πρόσκαιρο και εγκόσμιο

3^ο: Μουσική

- Ξεκινάμε με μια σύντομη αναφορά στο κατά πόσο υπήρχε κοσμική μουσική στον Μεσαίωνα: αοιδού/ ζονγκλέρ, τροβαδούροι/ τρουβέροι (Machlis-Forney 79-81)
- Συνεχίζουμε με αναφορά στην ανάπτυξη της πολυφωνίας & τη διαμόρφωση της Παλαιάς Τέχνης (ΕΑΠ Γ'30-31, 36)

Απλά και Κατανοητά η Γνώση!

- Συνεχίζουμε με το επόμενο βήμα που είναι η Νέα Τέχνη τον 14^ο αι. (Μελοδύσσεια)
- Παρουσιάζουμε το είδος του μοτέτο: πολυφωνική σύνθεση με δυο ή περισσότερα κείμενα, σε δυο ή περισσότερες γλώσσες, με οργανική συνοδεία ή χωρίς (Μελοδύσσεια, ΕΑΠ Γ' 34)
- Αναφορά στον Γκιγιόμ ντε Μασώ ως καθοριστικού στην ανάπτυξη της κοσμικής μουσικής μέσα από το είδος του μοτέτο (Machlis-Forney 76, 83)
- Περιγράφουμε το *Βοήθεια! Βοήθεια! Φωτιά-Αλίμονο!-Υπάκουος* (Machlis-Forney 83-84):
 - ✓ συμμετέχουν τρεις φωνές (δυο γαλλικές, μια λατινική) με διαφορετικά κείμενα
 - ✓ ισορρυθμικό μοτέτο = βασίζεται σε μια επαναλαμβανόμενη ρυθμική διάταξη
 - ✓ υψηλή & μεσαία φωνή τραγουδούν ποιήματα με ερωτική θεματολογία, η χαμηλότερη φωνή είναι η θεμέλια και τραγουδά το κείμενο ενός άσματος που αναφέρεται στον Χριστό → εκείνα τα λόγια του άσματος που μπορούν να ταιριάξουν με την ερωτική θεματολογία
- Κλείνουμε με μια γενική αναφορά στη σημασία της ερωτικής θεματολογίας στον Μεσαίωνα που αποτέλεσε ένα από τα πρώτα δείγματα νεωτερικότητας στην ποίηση & τη μουσική (Hauser 1 269)

Απλά και Κατανοητά η Γνώση!